

Teema 6 Turvataidot 2.lk

Opettajalle luku- ja materiaalivinkiksi aiheeseen tutustumiseksi: [0951ca4f-ammattilaisten-starttipaketti-.pdf \(vaestoliitto.fi\)](https://www.vaestoliitto.fi/0951ca4f-ammattilaisten-starttipaketti-.pdf)

Tunnilla tarvittavat

Taustamusiikkia ja vapaata tilaa

Jokaiselle lapselle punainen ja vihreä paperisuikale

Turvaohjeet –liite seinälle heijastettuna

Tunnin aloitus

Etäisyysleikki

Jokainen valitsee luokasta yhden lapsen mielessään. Opettaja laittaa mukavaa musiikkia soimaan. Kun musiikki alkaa, yritetään liikkua kävellen mahdollisimman lähelle tuota ihmistä. Jatko tehtävänä on valita mielessään joku lapsi ja vastaavasti yrittää liikkua mahdollisimman kauas hänestä.

Keskustelua:

Miltä tuntui, kun joku tuli hyvin lähelle?

Jokaisesta saattoi tuntua hyvin erilaiselta. Meillä jokaisella on oikeus omaan tilaan. Oma tilaa voi havainnollistaa esim. levittämällä kädet ja pyörähtämällä hitaasti ympäri. Oma tilaa on kaikkialla ympärillämme. Tilan koko saattaa riippua tilanteesta tai siitä, kuka lähellämme on. Voimme itse määrätä siitä, kenet päästämme lähelle. Toisen lähelle tai koskettamaan ei voi mennä ilman lupaa. Jos joku tulee liian lähelle, voi sanoa jämäkästi EI ja kieltää toista tulemasta lähemmäs. Jos toinen ei usko, ota turvaohjeet käyttöön.

Lähde: https://www.ouka.fi/documents/23152206/26913058/Turvallinen-Oulu_1-2luokka_A4_sahkoisen_29092021_1.pdf/19661132-3b66-4441-a0bc-a4a5786c256c

Toiminta

Vihreän ja punaisen valon kosketukset

Keskustellaan, mitä punaisen ja vihreän valon kosketukset ovat.

- Mukavia ja hyvälle mielelle saavia kosketuksia sanotaan vihreän valon kosketuksiksi. Ne saavat meidän tuntemaan, että meistä pidetään. Vihreän valon kosketuksesta tulee hyvä ja turvallinen olo.

- *Epämukavilta ja kurjilta tuntuvia kosketuksia voidaan sanoa punaisen valon kosketuksiksi. Ne tuntuvat ikävältä, tekevät kipeää, voivat tehdä olon vihaiseksi tai pelottaa. Punaisen valon kosketukset voivat tehdä olon hämmentyneeksi ja epämukavaksi, varsinkin jos ne kohdistuvat uikkarin alle jääviin yksityisiin alueisiin. Punaisen valon kosketusta on myös se, jos joku pakottaa tai suostuttelee koskettamaan itseään esimerkiksi uikkarialueelle. Punaisen valon kosketuksiin ei tarvitse suostua, vaan niille sanotaan EI! Punaisen valon kosketukset eivät myöskään koskaan voi olla salaisuus, vaikka joku vaatisikin niin.*

Muista turvaohjeet punaisen valon kosketuksiin (voidaan heijastaa seinälle):

Sano EI!

Lähde pois!

Kerro turvalliselle aikuiselle!

Lähde: Lajunen, K., Andell, M., Jalava, L., Kemppainen, K., Pakkanen, M. & Ylenius-Lehtonen, M. 2012. Turvataitoja lapsille. Turvataitokasvatuksen oppimateriaali. Stakes.

Vihreän ja punaisen valon kosketukset

Pohditaan yhdessä, millaiset kosketukset ovat vihreän valon ja millaiset taas punaisen valon kosketuksia. Jokaisella lapsella on punainen ja vihreä paperisuikale ja hän näyttää mielipiteensä sillä (yhtä aikaa nostamalla), onko hänestä ko. kosketus punainen vai vihreä. Jos lapsi ei osaa sanoa, voi suikaleet jättää nostamatta. Havainnoista voidaan keskustella ryhmässä. Todetaan, että ihmiset kokevat kosketukset eri tavoin.

Isovanhempi halaa tullessaan kylään.

Luokkakaveri nappaa pipon päästäni.

Luokkakaveri halaa välitunnilla.

Isosisarus kantaa reppuselässä.

Luokkakaveri tönäisee naulakolla.

Uusi tapaamasi aikuinen kättelee sinua.

Hipassa hippa ottaa minut kiinni.

Luokkakaveri silittää tai letittää hiuksiani.

Luokkakaveri vetää housujani alas ruokajonossa.

Koira nuolaisee naamaa.

Lähde: Nurmi, R., Sillanpää, A. & Hannukkala, M. 2015. Hyvää mieltä yhdessä. Käsikirja alakoululaisen mielen-terveyden edistämiseen. Mieli ry.

Tunnin päätös

Näin on hyvä olla

Oppilaat jaetaan pareiksi. (Parit kannattaa valita niin, että oppilaiden on luontevaa olla toistensa lähellä.) Oppilaat pohtivat, millainen kosketus tai läheisyys tuntuu itsestä hyvältä silloin, kun kaipaa lohdutusta tai lähellä oloa. Oppilasparit asettuvat vuorotellen patsaiksi, jotka esittävät valittuja mukavia läheisyyden muotoja.

Lähde: Nurmi, R., Sillanpää, A. & Hannukkala, M. 2015. Hyvää mieltä yhdessä. Käsikirja alakoululaisen mielen-terveyden edistämiseen. Mieli ry.

Lukuvinkki vanhemmille

Väestöliitto: Tutkimusmatka upeaan kehoon – neuvoja leikki-ikäisen lapsen seksuaalikasvatukseen. Osoitteessa:

<https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/bac46f71-vanhemmantietovihko-netti-2-20.pdf>

Lisämateriaalia aikuisille ja 0-2 -luokille

Aikuisia varten julisteeseen tiivistettynä, mitä *turvataidot ja lapsen keho* –teemasta lapsen olisi hyvä osata ja tietää:

fa12c54b-turvataitojuliste_suomi.pdf (vaestoliitto.fi)

Pikku Kakkosen *keho-* ja *turvataitovideot* sekä tietoa aikuiselle: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/06/05/pikku-kakkosessa-annetaan-kaikille-kehon-osille-nimi-ja-opetellaan>

Pienille sopivia *turvavinkkejä* (esim. yksin kotona olemiseen, eksymiseen ja netin käyttöön linkissä olevan tiedoston sivulla 45

https://www.ouka.fi/documents/23152206/26913058/Turvallinen-Oulu_1-2luokka_A4_sahkoinen_29092021_1.pdf/19661132-3b66-4441-a0bc-a4a5786c256c

Erilaisia *turvataitotilanteita* lasten kanssa mietittäväksi - mitä tilanteessa voisi tehdä?

<407285d7-turvataitotilanteet.pdf> (vaestoliitto.fi)

Turvataitolaulu Tuiki tuiki tähtösen sävelellä: <https://www.hyvakysymys.fi/podcast/turvataitolaulu-lapsille/>

Ihana minä!

Tarvikkeet: Paperiarkki/hyvinvointivihko ja (väri)kyniä

Tehtävässä etsitään itsestä vahvuuksia ja hyviä ominaisuuksia, joita jokaisessa on. Kirjoitetaan paperin tai vihkon sivun vasempaan reunaan oma etunimi niin, että kirjaimet tulevat allekkain. Kirjaimet voi myös värittää tai koristella muuten. Jokaisen kirjaimen kohdalle kirjoitetaan samalla kirjaimella alkavia itsessä olevia vahvuuksia ja hyviä ominaisuuksia. Esimerkiksi:

A auttavainen, aurinkoinen

I innostava, iloinen

N nopea, nokkela

O osallistuva, oikeudenmukainen

tai

J joustava, jääpallotaituri

U urhea, uusia ideoita keksivä

S sinnikäs, seurallinen

K kärsivällinen, kekseliäs

A ahkera, aloitteellinen

Lähde: Nurmi, R., Sillanpää, A. & Hannukkala, M. 2015. Hyvää mieltä yhdessä. Käsikirja alakoululaisen mielen-terveyden edistämiseen. Mieli ry.

Luettavaksi

Alexander, H., Lozano, A. & Kokko, A. 2018. Ihminen.

Cacciatore, R. & Ingman-Friberg, S. 2019. Pipunan ikioma napa.

Daynes, K. 2017. Tutki! Kakkaa.

Daynes, K., Tremblay, M. & Kumpulainen, S. 2013. Kysy ja kurkista! Ihminen.

Harjanne, M. 2006. Mintun lääkärikirja.

Havukainen, A. & Toivanen, S. 2012. Veera lääkäriässä.

Hoffman, M., Asquith, R. & Tonteri, M. 2016. Meidän ja muiden kehot.

Kallio, M., Ruuhilahti, S. & Kähkönen, M. 2014. Onnikujan kaverukset ja suuri prööt.

Langreuter, J. 2000. Napajuttu.

Pittau, F. & Gervais; B. 2010. Seepralta lorahti pissa.

Pittau, F. & Gervais; B. 2010. Ronsulta pääsi paukku.

Vento, S. 2007. Peikonhäntä.

Winters, P., Lindenhuisen, E., Leimu, I. & Van Lindenhuisen, E. 2011. Minä päästä varpaisiin.